

1.1 Una de moros i musulmans

És important que definim els termes que es fan servir per anomenar els diferents aspectes ètnics i religiosos de la cultura àrab, per tal d'entendre millor la història dels musulmans a la Península Ibèrica i així apropar-nos més i d'una manera més senzilla als seus descendents que ara, molts segles després, tornen a les mateixes terres, encara que per causes ben diferents.

ÀRABS: definits per ells mateixos, els àrabs no són només una comunitat de pobles que parlen una mateixa llengua, sinó que formen una ètnia.

A l'època de Mahoma, els àrabs eren els beduïns del desert i no pas els habitants de les ciutats. Els podríem definir com les persones de cultura i llengua àrabs.

BERBERS: són els pobles que ocupen el territori comprès entre l'oest d'Egipte fins la corba del riu Níger. Són els habitants de l'Àfrica Nord-Occidental amb una llengua i cultura pròpies, diferents de l'àrab.

MAGRIBÍNS: són els habitants del Magrib, l'Àfrica Nord-Occidental. Actualment el Magrib el formen els Estats de Marroc, Tunísia, Algèria, Líbia i Mauritània.

MOROS: nom genèric amb què es denominava la gent de l'Àfrica del Nord. El terme *mor* a l'època dels romans s'utilitzava per a designar de manera particular els naturals de Mauritània. Més tard va passar a Hispània, on amb aquest nom hom es referien als conqueridors àrabs i berbers.

Tots sabem que actualment, però, la paraula "moro" s'utilitza per designar qualsevol musulmà. Utilitzem aquest concepte d'una manera pejorativa i negativa, perquè l'hem omplert amb un significat amarat de prejudicis. Quan parlem d'un *mor* ens referim a una persona bruta, mal vestida, pobra, que fa pudor, que té la seva dona tancada a casa i que parla una llengua estrangera. És el mateix que fan algunes persones grans en parlar de la joventut actual. Els prejudicis que tenen els fan creure que tots els joves són uns maleducats, uns irresponsables, insensibles i sorollosos, que van mal vestits i escolten una música diabòlica. Et sembla que és així? És clar que no! perquè no es poden aplicar conceptes particulars a tota una generació, ni tampoc a tot un poble.

MUSULMANS: persones que professen l'Islam, que segueixen la religió proclamada per Mahoma.

ACTIVITATS :

1. Els conceptes:

- Defineix i digues les diferències entre musulmà, magribí i àrab.
- Busca equivalents a les paraules de l'exercici anterior situant-te a l'Europa Occidental.

MAGRIB
musulmà _____
magribí _____
àrab _____

EUROPA OCCIDENTAL
.....
.....
.....

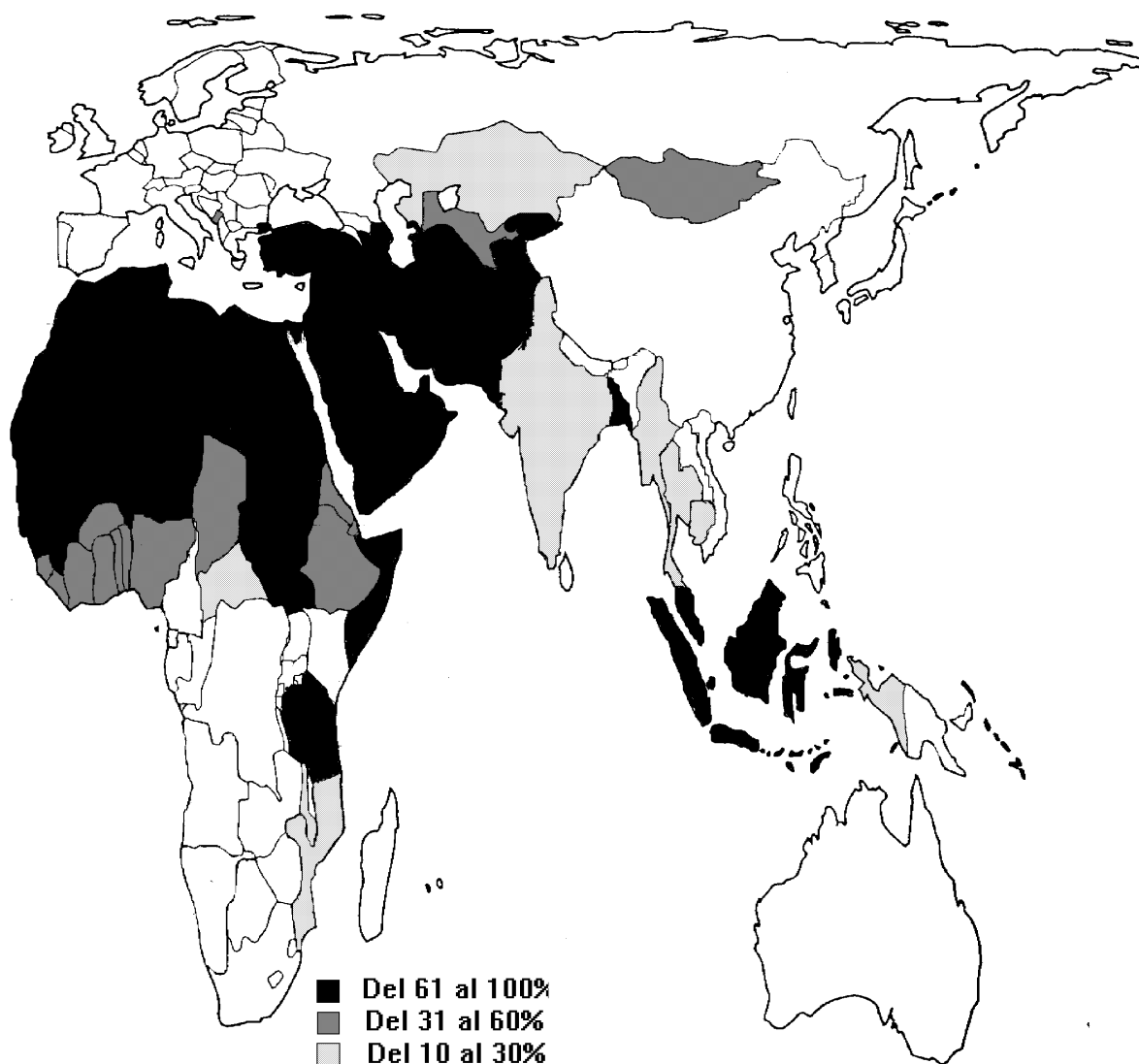
- Què és per a tu un moro?
- Creus que la paraula “moro” té en la nostra societat un significat negatiu? Per què?
- Coneixes expressions catalanes o castellanques on aparegui la paraula “moro”? Hi apareix en sentit negatiu o positiu?
- Sabries trobar alguns tòpics que ens atribueixen als catalans, com nosaltres n'assignem als moros? Què opinen algunes persones de la resta de l'Estat sobre els catalans? Creus que és just? Creus que és veritat?

2. De les definicions que hem donat abans, treu-ne algunes conclusions:

- Tots els àrabs són magribins?
- Tots els musulmans són àrabs?

3. Mira atentament el mapa i fixa't en els països no àrabs que són musulmans.

Població musulmana

4. Llegeix el text:

Però queden els altres: els qui, tot i ser musulmans, han conservat una llengua, uns costums, uns comportaments socials anteriors a l'islam. Aquests berbers, que avui s'adjudiquen el nom d'imazighen, no són únicament uns berberòfons que utilitzen una mena de patués. Els parlars berbers pertanyen a un grup lingüístic que s'estenia sobre el conjunt del Magrib i del Sàhara: la toponímia i l'onomàstica ho encoràmpliament. (...)

La llengua és, evidentment, l'expressió més sensible de la berberitat (...); són comunitats extremadament diverses i poden sumar uns quants milions d'individus, com a tot Maròc Algèria, o unes quantes dotzenes de parlants com als oasis libis o egipcis. De fet, els parlars berbers es troben amenaçats a tot l'Ària ha cap Estat que els tingui com a llengua administrativa i els berberòfons són minoritaris. És just dir que en el pla lingüístic el berber està més ben tractat en els Estats meridionals (Níger, Mali) que en els Estats magribins que proclamen la seva arabitat. (...)

Tanmateix si el berber es manté, no és més que com a segona llengua, sobretot en els Estats àrabs del Magrib (Maròc, Mauritània, Algèria, Tunísia, Líbia). No estic en condicions d'afirmar que avui hi hagi, en aquests Estats, sectors on l'àrab no es parli ni s'entengui, almenys entre les generacions joves. L'escolarització, per la qual aquests Estats han acceptat tants sacrificis, ha fet penetrar la llengua àrab fins a l'últim racó del territori.

El mapa d'aquesta Berberia antiga i canviant, em sembla que el puc donar traçat els seus límits meridionals i orientals, ja que evidentment al nord hi ha el Mediterrani i a l'oest l'Oceà Atlàntic, tot i que cal anar més enllà de la costa, perquè s'ha d'englobar Canàries, que tant per la seva antropologia física com per la seva onomàstica pertanyen a l'espai berber

(“Els berbers, mite o realitat?”, en *Les cultures del Magrib* E. Camps)

La població del nord d'Àfrica és heterogènea. No podem pensar que tots els àrabs són iguals, que les parles àrabs, per exemple, a Tunísia i al Marroc, són idèntiques, que els pobladors del Magrib només són àrabs, etc. Pel Magrib hi han passat poblacions vingudes de Somàlia, Eritrea, Iemen, Oman... També hi han tingut relació i presència els grecs, els romans, els visigots, i, és clar, els àrabs i turcs.

- El text anterior incideix en la diversitat del Magrib, comenta-ho.
- Hi ha cap lloc de l'Estat espanyol on una part dels seus habitants consideren que provenen dels berbers? Com es denominen a ells mateixos els habitants primers d'aquestes illes?
- Què penses que s'hauria de fer amb el conjunt de llengües berbers per tal que es conservessin?